

TDONEU Model

สู่การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

บทนำ

ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชบายด้านการศึกษา โดยมุ่งหวังให้การศึกษาเป็นรากฐานที่มั่นคงให้แก่ผู้เรียน และเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม แก่นหลักของแนวพระบรมราโชบาย 4 ประการ คือ ประการแรก การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ประการที่สอง การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ประการที่สาม การมีงานทำ มีอาชีพ และ ประการสุดท้าย คือ การเป็นพลเมืองดี การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม เป็นพลเมืองดี และมีทักษะอาชีพ เป็นภารกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม กำกับ และดูแล

การจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมถึงการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ถือว่าเป็นกระทรวงที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนระบบการศึกษาของประเทศ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาศักยภาพบุคคลของประเทศ ให้มีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนา “โรงเรียนคุณภาพ” ในท้องถิ่นชนบท เพื่อให้มีความพร้อมและส่งเสริมการเป็นต้นแบบหรือศูนย์สาธิตการให้บริการทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนเป็นศูนย์รวม หรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของ เชื่อมมั่น และศรัทธาในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ไม่จำเป็นต้องส่งบุตรหลานไปเรียนในเมือง นำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โดยโรงเรียนประสานความร่วมมือกับชุมชน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ บริการและเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ “1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ” เป็นนโยบายที่สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง สร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ที่เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดการศึกษาของประเทศ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2561)

โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ จึงเป็นแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่มีความสำคัญสูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบท โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จึงเปรียบเสมือนการได้รับโอกาสการยกย่องเชิดชูเกียรติยศและความรุ่งโรจน์ โดยมุ่งพัฒนาให้โรงเรียนเป็นต้นแบบที่เข้มแข็งและพร้อมบริหารจัดการทางการศึกษาในระดับตำบล ตามนโยบาย “1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ” (สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์, 2562) และในปี 2566 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายเดินทางขับเคลื่อนโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ทัวทั้ง และเท่าเทียมเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง สร้างความเสมอภาคด้านการจัดการศึกษาของประเทศ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อม เพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียนคุณภาพต้นแบบ อย่างน้อย 1 โรงเรียน ในแต่ละอำเภอ เพื่อนำร่องการพัฒนา สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน

บทนำ

บุคลากร สื่อเทคโนโลยี และอุปกรณ์ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ตามความขาดแคลนและความจำเป็น สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีความพร้อม สามารถรองรับการใช้ทรัพยากรร่วมกันของโรงเรียนเครือข่ายได้ โดยโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายจะได้รับการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านบุคลากร ด้านสื่อการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีครูครบชั้น ครบวิชา สามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ นำไปสู่ภาพความสำเร็จตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” (ภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง, 2567)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นพลโลกที่มีศักยภาพในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นการพัฒนาองค์กรสู่การมีคุณภาพทั้งระบบ ได้แก่ 1) ต้องได้ เน้นความสามารถในการคิด การอ่าน การเขียน การสื่อสาร 2) ต้องดี เน้นความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอื่น ๆ และ 3) ต้องก้าวล้ำ เน้นความก้าวล้ำทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน (Learn to Earn) หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพชีวิต และหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร BUDDY โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โรงเรียน และผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร, 2568) รวมทั้งรับมอบนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ (1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ) ให้บรรลุเป้าหมาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีโรงเรียนคุณภาพตามโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 18 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม อำเภอกุสุมาลย์ 2) โรงเรียนอากาศอานวยศึกษา อำเภออากาศอานวย 3) โรงเรียนคำเพิ่มพิทยาคม อำเภอภูพาน 4) โรงเรียนเจริญศิลป์ศึกษา “โพธิ์คำอนุสรณ์” อำเภอเจริญศิลป์ 5) โรงเรียนโนนพิทยาคม อำเภอโนนนารายณ์ 6) โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอโคกศรีสุพรรณ 7) โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส 8) โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม อำเภอบ้านม่วง 9) โรงเรียนพังโคนวิทยาคม อำเภอพังโคน 10) โรงเรียนพรรณาวุฒาจารย์ อำเภอพรรณานิคม 11) โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา อำเภอเมืองสกลนคร 12) โรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา อำเภอเต่างอย 13) โรงเรียนกุดบากพัฒนศึกษา อำเภอกุดบาก 14) โรงเรียนนิคมน้ำอุ่นเจริญวิทยา อำเภอนิคมน้ำอุ่น 15) โรงเรียนสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน 16) โรงเรียนส่องดาววิทยาคม อำเภอส่องดาว 17) โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ และ 18) โรงเรียนคำตากลาราชประชาสงเคราะห์ อำเภอคำตาก โดยเร่งดำเนินการโครงการให้เป็นรูปธรรม และเกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและบริบทของตนเอง เกิดความเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สร้างโรงเรียนให้มีความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นผู้บริหารและครูมีประสิทธิภาพ ส่งเสริม ประสานความร่วมมือในทุกภาคส่วน เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน โดยมีจุดเน้นหลักในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนคุณภาพทั้ง 3 ด้าน คือ โครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการศึกษา และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ที่จะส่งผลต่อการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

บทนำ

จากการนิเทศ ติดตามและประเมินผล โครงการโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในปีการศึกษา 2566 พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา 4) ด้านหลักสูตรและการสอน และ 5) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การประเมินคุณภาพโรงเรียน การบริหารโรงเรียนคุณภาพยังไม่มีนวัตกรรมการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม หมายความว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนพร้อมทั้งขาดสื่อวัตกรรมการพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้ง 5 ด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร, 2568) ในปีการศึกษา 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินการของโรงเรียนคุณภาพ จำนวน 18 โรงเรียน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีการปรับปรุงให้มีความทันสมัย การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัล พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะ ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ ด้วยภาษาและดิจิทัล สามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและการใช้สื่อทันสมัย และมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เกิดกับผู้เรียน โดยทุกโรงเรียนต้องมีนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมีนวัตกรรม GSHS MODEL: HAPPY SCHOOL ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เป็นตัวขับเคลื่อนกลไกให้กับโรงเรียน ดังนั้น พัฒนาห้องเรียนดี (Good Class) ผู้บริหารเด่น (Smart director) เน้นคุณภาพ (High Quality) สู้ความยั่งยืน (Sustainable) สูโรงเรียนคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร กำหนดนโยบายในการยกระดับ และพัฒนา คุณภาพการศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ (My School Project) สอดคล้องกับโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพผ่านการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคุณภาพ ห้องเรียนคุณภาพ ผู้บริหารคุณภาพ ผลงานคุณภาพ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และประเมินคุณภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง และในปีการศึกษา 2568 เพื่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนคุณภาพที่มีความยั่งยืน จึงได้พัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพให้มีความเหมาะสมและทันสมัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จึงได้พัฒนานวัตกรรม TDONEU Model เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยถือเป็นรากฐานและแนวทางสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน ให้ก้าวสู่การเป็นองค์กรคุณภาพและมีความสุข

บทนำ

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- 1) เพื่อพัฒนานวัตกรรมและสร้างแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ สำหรับโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้บริบทของพื้นที่เป็นฐาน
- 2) เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมสำหรับโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้บริบทของพื้นที่เป็นฐาน

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 18 โรงเรียน เป็นฐานสำคัญในการพัฒนา
2. โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 18 โรงเรียน ได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบ TDONEU Model คิดเป็นร้อยละ 100

เชิงคุณภาพ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้โรงเรียนคุณภาพที่มีความพร้อมที่สามารถขยายผลให้กับโรงเรียนทั่วไปได้
2. สถานศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับโครงสร้างพื้นฐาน และระบบการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

วิธีการ/กระบวนการ/รูปแบบ

การพัฒนานวัตกรรม TDONEU Model สู่องค์กรคุณภาพและมีความสุข มีวิธีการได้มาของนวัตกรรมที่อิงอยู่บนพื้นฐานกระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การพัฒนานวัตกรรมและสร้างแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ สำหรับโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้บริบทของพื้นที่เป็นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1) การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 2) การพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี 3) การพัฒนาศักยภาพครูและนักเรียน และ 4) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยนำองค์ประกอบเหล่านี้มาศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ผ่านการวิเคราะห์ เอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ดวงแก้ว กอแก้ว (2545), จันทราณี สงวนนาม (2545), สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545), สมยศ นาวิการ (2545), Bryman (1986), Swanaburg (1996), Likert (1961))

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการของรูปแบบ 4) องค์ประกอบของรูปแบบ 5) การประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ จากนั้นได้มีการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบดังกล่าว ผ่านกระบวนการสัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนี้ จึงเกิดเป็นกระบวนการพัฒนานวัตกรรม TDONEU Model สู่องค์กรคุณภาพและมีความสุข ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนา TDONEU Model สู่องค์กรคุณภาพและมีความสุข
จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายความหมายของ TDONEU Model ได้ดังนี้

Technology: T หมายถึง สร้างสรรค์นวัตกรรม
Duty: D หมายถึง สร้างความสัมพันธ์กับครูในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
Opportunity: O หมายถึง เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษา
Network: N หมายถึง สานสัมพันธ์ผูกพันโรงเรียนเครือข่าย
Evaluation: E หมายถึง วิธีการนิเทศ กำกับ ติดตามที่หลากหลาย
Understanding U หมายถึง เข้าใจและรับรู้นโยบายโรงเรียนคุณภาพ

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้นวัตกรรมสำหรับโรงเรียนคุณภาพ “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้นำนวัตกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ จำนวน 18 โรงเรียน โดยยึดบริบทของพื้นที่เป็นฐาน เพื่อพัฒนาครูตาม TDONEU Model สู่องค์กรที่มีคุณภาพ และความสุข นวัตกรรมดังกล่าวถูกบูรณาการเข้าสู่การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” เพื่อให้การดำเนินงานมุ่งสู่มาตรฐานคุณภาพตามองค์ประกอบหลักของโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) คุณภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับการประเมินคุณภาพโรงเรียน 2) คุณภาพด้านผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา 3) การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการ 4) คุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) คุณภาพด้านผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำมาอธิบายได้ดังนี้

1. การสร้างสรรค์นวัตกรรม (Technology: T) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 18 โรงเรียน ได้จัดหานวัตกรรม สื่อ อุปกรณ์ ได้แก่ สมาร์ททีวี จอสมาร์ททีวีที่มีความพร้อมให้กับนักเรียนและมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการบริหารจัดการการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงกันยายน เพื่อส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมจากการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ถ่ายทอดให้กับนักเรียน นักเรียนได้รับแรงบันดาลใจและสามารถสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้

2. สร้างความสัมพันธ์กับครูในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (Duty: D) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ครอบคลุมทุกสภพวิทยาเขต และทุกอำเภอ โดยมุ่งส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับวิชาชีพ ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการนิเทศภายในครบทุกโรงเรียน นอกจากนี้ ได้มีการประชุมขับเคลื่อน “โรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568 ณ ห้องประชุมภูมิพลแผ่นดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางและเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ

3. การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษา (Opportunity: O) นักเรียนได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ผ่านมาตรการและโครงการต่าง ๆ เช่น การเปิดโครงการห้องเรียนพิเศษ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านวิชาการ การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ตามความถนัดและความต้องการของนักเรียน การมอบทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและติดตามโครงการพาน้องกลับมาเรียน พาการเรียนรู้ไปให้น้อง เพื่อดูแลกลุ่มเด็กหลุดออกนอกระบบการศึกษา

นอกจากนี้ ยังมีการเพิ่มศักยภาพครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการในรูปแบบที่หลากหลายและต่อเนื่อง

4. สถานสัมพันธ์ผูกพันโรงเรียนเครือข่าย (Network: N)

การสร้างเครือข่าย เพื่อการบริหารจัดการเป็นกระบวนการ ประสานความร่วมมือ ระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน คุณครู ผู้เรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นหน้าที่หลักและหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การชักนำ และ 4) การควบคุม นำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้

1) โรงเรียนคุณภาพสร้างห้องเรียนที่ทันสมัยต่อการเรียนรู้ทันเทคโนโลยี 2) การยกย่องข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านงานกิจการนักเรียน และ 4) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

5. รูปแบบวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการประเมินผล ที่หลากหลาย (Evaluation: E) หมายถึง โรงเรียนคุณภาพทุกโรงเรียนมีการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนา ศักยภาพของนักเรียนอย่างรอบด้าน โดยการนิเทศกำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนคุณภาพทั้ง 18 โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ภาคเรียนละ 2 ครั้ง และมีการติดตามการพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และกระบวนการนิเทศชั้นเรียน รวมถึงการนิเทศภายในห้องเรียนลงสู่การปฏิบัติ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่นำแนวทางที่ได้มาออกแบบวางแผนพัฒนามา SWOT เพื่อปรับปรุงคุณภาพห้องเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนในด้านการจัดการเรียนรู้หลักสูตร และการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการวัดและการประเมินผลอย่างหลากหลาย ในด้านการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รวมถึงการนิเทศ ติดตามรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งพัฒนาผลลัพธ์การบริหารที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลของโรงเรียนคุณภาพ

6. เข้าใจและรับรู้นโยบายโรงเรียนคุณภาพ (Understanding: U) หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน ภาควิชาของโรงเรียนเข้าในกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนคุณภาพที่มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่มุ่งพัฒนา โรงเรียนคุณภาพ 18 โรงเรียน โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการการส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรม การยกระดับของโรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” ในการประชุมคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาในช่วงต้นปีการศึกษา ได้แก่ การประชุมขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568 ณ ห้องประชุมภูมิพลแผ่นดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พร้อมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ให้กับโรงเรียนคุณภาพโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจัดการเรียนการสอน “โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” จังหวัดสกลนคร พร้อมทั้งขยายผลสร้าง การรับรู้ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2568 ณ ห้องประชุมรักษ์ปาริชาติ โรงเรียนสว่างแดนดิน และการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2568 ณ หอประชุมโรงเรียนสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

แนวทางความร่วมมือ

ระหว่าง

สพท. & โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีแนวทางความร่วมมือการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ที่เชื่อมต่อกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จำนวน 18 โรงเรียน และยังส่งต่อการขับเคลื่อนคุณภาพสู่โรงเรียนในสังกัดอีก 27 โรงเรียน ดังนี้

1. การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม (T: Technology)

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จัดหาสื่อและอุปกรณ์ทันสมัย เช่น สมาร์ททีวี และ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.2 สถานศึกษาร่วมพัฒนาและนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ใช้ในทุกห้องเรียน พร้อมรายงานผลการใช้งานสื่อและอุปกรณ์ทันสมัย

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาครู โดยการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อเทคโนโลยี และปัญญาประดิษฐ์ (AI)

2. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (D: Duty)

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จัดอบรมเชิงรุก (Active Learning) และส่งเสริม PLC ในทุกสหวิทยาเขต

2.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูภายในโรงเรียน ดำเนินการนิเทศภายใน พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มีความทันสมัย

2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นิเทศ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุน ให้กำลังใจข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

3. การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษา (O: Opportunity)

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านโครงการห้องเรียนพิเศษ โครงการห้องเรียนอาชีพให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และดำเนินโครงการพาน้องกลับมาเรียน พากาเรียนไปให้น้อง

3.2 สถานศึกษาคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ

3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรเพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้

แนวทางความร่วมมือ

ระหว่าง

สพท. & โรงเรียน

4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (N: Network)

- 4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรท้องถิ่น
- 4.2 สถานศึกษา จัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการโรงเรียน

5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (E: Evaluation)

- 5.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร วางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการจัดการศึกษา ภาคเรียนละ 2 ครั้ง และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน
- 5.2 สถานศึกษา จัดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีวิธีการกำกับติดตามครู และผู้เรียนรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประเมินคุณลักษณะผู้เรียน และการนิเทศชั้นเรียน
- 5.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล มาเป็นแนวทางการวางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา

6. การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในนโยบาย (U: Understanding)

- 6.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จัดประชุมและอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจในนโยบายโรงเรียนคุณภาพ
- 6.2 สถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูลนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจให้ผู้ปกครองและชุมชนรับรู้
- 6.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ขยายผลการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

ผลสำเร็จ / ผลลัพธ์ / หลักฐานความสำเร็จ

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาโดยมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ และสามารถบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน ครูมีการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกและมีผลงานที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีขึ้นไป มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด และมีสุขภาวะทางร่างกาย สุขภาพจิต และสังคมที่ดี มีความสามารถพิเศษด้านวิชาการ ทักษะศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา ฯลฯ พร้อมทั้งมีทักษะอาชีพ และสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน

การเผยแพร่ / ประชาสัมพันธ์ / หน่วยงานที่ศึกษาดูงาน / รางวัล

1) โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา อำเภอเมืองสกลนคร

รางวัลชนะเลิศการแข่งขันหุ่นยนต์ระดับนานาชาติ
GLOBAL ROBOTICS COMPETITION 2024

รางวัลเหรียญเงิน วงดุริยางค์เครื่องลมระดับชาติ
Mahasarakham Windse Percussion Competition 2024

2) โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ

รางวัลรองชนะเลิศพร้อมถ้วยเกียรติยศ
รายการ การแข่งขันไหว้ครูและทักษะมวยไทยหญิง
รุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี งานมหกรรมการประกวดมวยไทย
ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ประจำปี 2568

3) โรงเรียนเจริญศิลป์ศึกษา “โพธิ์คำอนุสรณ์” อำเภอเจริญศิลป์

ได้รับรางวัลชนะเลิศ การผลิตคลิปวิดีโอในโครงการ
MOE Content Creator Awards ผลงาน “ใจที่ยิ้ม”
ผลิตขึ้นเพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพจิตที่ดี โดยเน้นการดูแลจิตใจ
การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและชุมชน
ผลงานนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์
ระหว่างนักเรียนและคณะครูที่ปรึกษา

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในแต่ละด้านของสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การจัดการโรงเรียนคุณภาพ “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ”
2. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การจัดการโรงเรียนคุณภาพ “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ”
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียน และระบบการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สนับสนุนงบประมาณให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการพัฒนาและยกระดับโรงเรียนคุณภาพในทุกด้านอย่างเป็นระบบ

การขยายผล และความยั่งยืน

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครนำรูปแบบการพัฒนา TDONEU Model สู่องค์กรคุณภาพ และมีความสุข มาเป็นฐานการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ และขยายผลนวัตกรรมสู่การพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาปกติของโรงเรียนในสังกัดให้ครบ 45 โรงเรียน ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ ติดตาม ลงสู่ชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
2. สร้างการรับรู้และขยายผลการดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณภาพ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (2545) ฉบับที่ 3 (2553) และฉบับที่ 4 (2562). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- ดวงแก้ว กอแก้ว. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความผูกพันในองค์กรและเจตคติต่อองค์กร : กรณีศึกษา ธาราคาร กรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) สาขา บางกะปิ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารัฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง. (2567). การขับเคลื่อนโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/obec.pr/posts/>.
- สมยศ นาวิการ . (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ :บรรณกิจ.
- สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์. (2562). โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B8%95%E0%B8%B3%E0%B8%9A/>.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ กรมวิชาการ, 5.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2561). การขับเคลื่อนโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ. สืบค้นจาก <https://qs.school.obec.go.th/>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. (2568). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2568. (1-369). สกลนคร: นครสวรรค์ก็อปปี.
- Bryman, A. (1986). *Leadership and Organization*. London : Routledge & Kegan Paul.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610. ikert, Rensis. (1961). *New Patterms of Management*. New York: Mcgraw-Hill Book Company Inc.
- Swansburg, R. (1996). *Management and Leadership for Nurse Management*. Boston: Jones and Bartlett.
- ..

OBEC Fair Share and Learn 2025

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน